

Kommunstyrelsen
Marie Hellgren
Ekonomichef

Finansdepartementet
Diariennr. Fi2024/01521

Nätt och jämnt – Hallsbergs kommuns yttrande över Utjämningskommitténs betänkande Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50)

Hallsbergs kommun har erbjudits möjligheten att yttra sig över Utjämningskommitténs betänkande – Nätt och jämnt, likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn.

Hallsbergs kommun ställer sig positiv till ett utjämningsystem med syftet att skapa likvärdiga förutsättningar för välfärd och som ska skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar att tillhandahålla välfärdstjänster och annan samhällsservice, trots skillnader i skattekraft, folkmängd, åldersstruktur, bebyggelsestruktur och socioekonomiska faktorer.

Hallsbergs kommun välkomnar en rad förändringar som utredningskommittén föreslår och som stärker utjämningsystemets ursprungliga syfte.

Vi vill särskilt lyfta fram några förslag i betänkandet som är betydelsefulla:

Kostnadsutjämnningen:

Syftet med kostnadsutjämnningen är att utjämna för strukturella kostnadsskillnader mellan kommuner.

- Att modell inom kostnadsutjämnningen tagits fram för att hantera de merkostnader som uppstår när kommunen har gles bebyggelsestruktur.
- Att fler delar än tidigare föreslås ingå i kostnadsutjämnningen och med fler variabler, men det kan öka komplexiteten i modellen och därmed minska förståelsen.

Inkomstutjämnningen:

Syftet med inkomstutjämnningen är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar i kommuner och regioner, trots skillnader i skattekraft. En förutsättning för att inkomstutjämnningen ska fungera är att de värden som används regelbundet uppdateras.

- Att skattesatsen inom inkomstutjämnningen uppdateras till 2022 års nivå
- Att garantinivån ökar från 115 procent till 116 procent.

LSS-utjämningsen:

Syftet med LSS-utjämningsen är att skapa ekonomisk rättvisa mellan kommuner genom att fördela kostnaderna för LSS-insatser på ett mer jämnt sätt.

- Att påverkbara faktorer i LSS-utjämningsen arbetas bort i modellen.
- Att flera mättillfällen per år införs då stora variationer under året kan förekomma.
- Att prislappar inom modellen uppdateras regelbundet.
- Att SoL-insatser likt LSS bedöms behöva en delmodell för utjämningsen. Insatser enligt SoL är en relativt stor obligatorisk verksamhet med stora skillnader mellan kommunerna.

Övrigt:

Utredningen presenterar en tydlig bild av problematiken med riktade statsbidrag, särskilt för små kommuner. Hallsbergs kommun anser att det är av vikt att minska antalet riktade statsbidrag och för de riktade bidrag som blir kvar finns ett behov av ett förenklat ansöknings- och redovisningsförfarande. Det behöver också införas ett riktämärke likt det utredningen föreslår på minst 100 000 kronor per kommun och riktat statsbidrag för att det ska löna sig för små kommuner att lägga tid på att ansöka om ett riktat bidrag. Hallsberg ställer sig bakom de förslag utredningen presenterar vad gäller översynen av riktade statsbidrag:

- Att flera riktade statsbidrag förs in i det generella statsbidraget.
- Att det ska ställas krav på att införandet av nya riktade statsbidrag ska följa vissa principer och kriterier.
- Att riktade statsbidrag ska ha breda användningsområden och vara tidsbestämda
- Att riktade statsbidrag ska ha en tydlig plan för avveckling eller infasning i det generella statsbidraget
- Att riktade statsbidrag ska utformas så att de minimerar administration.
- Att riktade statsbidrag ska vara av en tillräcklig storlek för att kunna finansiera insatser av betydelse.

Hallsbergs kommun stödjer även några av de förslag som kommittén till sist har vad gäller åtgärder för att motverka höga och ökande skattesatser. Det är dock viktigt att förslagen inte påverkar den kommunala självstyrelsen och den kommunala beskattningsrätten. Den grundlagsstadgade kommunala självstyrelsen och den grundlagsstadgade kommunala beskattningsrätten sätter ramar för statens handlingsutrymme. Effektivitetsarbetet måste utgå från verksamhetsspecifik kunskap.

De åtgärder som föreslås ska endast vara redskap och stöd för kommunerna att nyttja vid behov. Hallsbergs kommun stödjer främst åtgärden att stärka RKA, rådet

för kommunal analys. Detta för att utveckla möjligheterna till jämförelser och genomföra analyser av effektivitet. RKA och Kolada skulle därmed kunna vara ett utökat stöd till kommuner i effektiviseringsarbetet.

Kommunstyrelseförvaltningen

Lena Fagerlund
Kommundirektör

Marie Hellgren
Ekonomichef